

Motion till riksdagen

1989/90:Jo22

av Lars Werner m.fl. (vpk)

med anledning av prop. 1989/90:90 om forskning

Forskning för de areella näringarna

Vid SLU, Sveriges lantbruksuniversitet, bedrivs forskning och utbildning kring användandet av naturresurserna. Det innefattar såväl skogs- och jordbruk som landsbygdsutveckling i vid mening och förhållandet mellan stad och land, däri inbegripet stadens gröna miljö.

Vid SLU finns en spännande mångfald av verksamheter. Vårt jordbruk står inför stora förändringar. Det är av största vikt att samhället investerar i framtiden genom att avsätta tillräckliga resurser för forskning och utvecklingsarbete.

SLU kan i än högre grad än hittills bli navet i en miljöinriktad forskning för ett framtida Sverige, där vi hushållar med naturresurserna och inlemmar produktion och konsumtion i fungerande kretslopp. Trots att mycket arbete kring dessa framtidsfrågor görs på SLU, så bär lantbruksuniversitetet ännu en prägel av närhet till det konventionella jordbruket. Regeringen har tillsett en utredning med syfte att bl.a. se över hur SLU:s flexibilitet och lyhördhet för framtidens behov kan ökas.

Vi återkommer därför med ett samlat och mer genomgripande förslag till förändring och utveckling då utredningens förslag behandlas.

Redan nu vill vi dock föreslå kompletteringar i regeringens förslag vad gäller SLU. Ytterligare förslag tas upp i anslutning till regeringens regionalpolitiska proposition.

Alternativ odling

Ett ekologiskt väl anpassat lantbruk bygger på resurser givna på plats. Målet är cirkulation av dessa resurser att näringen som förs bort med livsmedlen skall återföras. Vårt moderna samhälle har avlägsnat sig långt från sådana kretslopp. Det är därför förenat med svårigheter att på nytt bygga upp sådana system. Det behövs mycket forsknings- och utvecklingsarbete. Av denna helhetssyn följer med nödvändighet behov av tvärvetenskaplighet i forskning och utvecklingsarbete. Vi föreslår därför att det fristående sekretariatet för alternativ odling återupprättas.

FoU när det gäller alternativ odling ges i dag alltför litet utrymme vid SLU. Det är vår förhoppning att den ovan nämnda pågående översynens skall

resultera i en omfördelning av lantbruksuniversitetets resurser bl.a. till för-
mån för den alternativa odlingen. Men redan innan denna utredning blir klar
behövs det förstärkning till FoU kring alternativ odling. Vi föreslår därför
att 5 milj. kr. anslås till SLU för detta ändamål.

Mot. 1989/90
Jo22

Forskning kring fritid

I regeringens proposition berörs fritiden endast i en bisats. Regeringen häv-
dar att forskningen kring turism och rekreation i första hand bör röra turis-
mens betydelse för samhällsekonomin. Vi menar att det behövs forskning
kring fritid och rekreation av helt andra skäl. Samhälleliga investeringar i
fasta anläggningar och driftskostnader när det gäller fritid måste i högre grad
än idag styras av människors uttalade behov och inte av eventuella lönsam-
hetsaspekter.

Att ströva i skog och mark, att plocka bär och svamp är en högt prioriterad
fritidssysselsättning. Fritidsodling är en annan. Sällskapsdjur och sportdjur
har stor betydelse för människor i vårt samhälle. Den gröna miljön i tätör-
terna är av avgörande betydelse för många människors fritid. Det behövs
mycken forskning och försöksverksamhet kring dessa olika aspekter av fri-
tid. Denna forskning sträcker sig över många områden och måste delvis vara
tvärvetenskaplig till sin karaktär. Vi föreslår att "naturbruksuniversitetet"
SLU får 5 milj. kr. för forskning kring naturresursernas betydelse ur rekrea-
tionshänseende.

Inom ramen för denna utökade satsning bör det också vara möjligt att vid
behov utöka utbildningen till landskapsarkitekt.

Djurskyddsfrämjande åtgärder

Det är en angelägen uppgift att utveckla forskningsmetoder som utgör alter-
nativ till traditionella djurförsök. Centrala försöksdjursnämnden fördelar
årligen 2 milj. kr. i forskningsanslag. Utvärderingar visar att dessa anslag fyl-
ler en viktig funktion. Men utvärderingarna visar också att forskningsansla-
gen är helt otillräckliga. De begränsade medel CFN har till sitt förfogande
räcker endast till att stödja en mindre del av den angelägna forskningen på
detta område.

En tydligare satsning från samhällets sida på alternativa metoder till djur-
försök skulle stimulera till ytterligare forskningsinsatser. Vi föreslår därför
att 4 milj. kr. utöver vad regeringen föreslår anslås till CFN för forskning
kring alternativa metoder till djurförsök. I enlighet med vad CFN föreslår
bör det vara möjligt att inom ramen för dessa medel finansiera en professur
med inriktning på alternativa metoder.

Utveckling av nya djurhållningssystem

Det är positivt att regeringen beviljar de medel lantbruksstyrelsen begärt för
"rådgivningsorienterad forskning" m m i syfte att förbättra djurmiljön
inom animalieproduktionen.

Det behövs dock ytterligare satsningar på den forskning som bedrivs vid
SLU kring alternativa djurhållningssystem. Särskilt brådskande är den

forskning som bedrivs vad gäller äggproduktionen, eftersom vi närmar oss den tidpunkt när de konventionella systemen måste avvecklas. Vi föreslår därför att ytterligare 2 milj. kr. anslås till SLU för forskning kring och utveckling av djurhållningssystem som förenar god djurmiljö, god arbetsmiljö och hög produktkvalitet.

Mot. 1989/90

Jo22

Omvandling av utbildningsbidrag till doktorandtjänster

För att trygga en god återväxt inom forskningen är tillskapandet av doktorandtjänster den mest akuta och angelägna uppgiften. Vi anser att denna omvandling måste ske i snabbare takt än den regeringen föreslår. Vi föreslår därför att alla 81 utbildningsbidragen vid SLU omvandlas under treårsperioden och vi föreslår att riksdagen anslår, utöver vad regeringen föreslår, 2,5 mkr per år för detta ändamål.

Det propedeutiska året

Det propedeutiska året är ett mycket värdefullt år i utbildningen och vi anser att ansvaret bör föras över till SLU samt att 2,2 milj. kr. skall anslås till SLU för att täcka kostnaderna för detta.

Reformer inom den grundläggande utbildningen

Vi föreslår att riksdagen i enlighet med SLU:s äskande anslår 2 milj. kr. utöver vad regeringen föreslår för utveckling inom grundutbildningen. Det är viktigt att öka det internationella samarbetet inom grundutbildningen. Det behövs bättre möjligheter för utländska studenter att studera på SLU. Det behövs ökad satsning på utbytesprogram inom bl.a. NORDPLUS. Vi föreslår att SLU tilldelas 1 milj. kr. för ökad internationalisering av den grundläggande utbildningen.

Forskning kring kooperation

Kooperationen är en unik företagsform vars idé bygger på samarbete istället för på konkurrens. Det är en företagsform vars förutsättningar i vårt samhälle, inom olika områden, är otillräckligt utforskade.

Det svenska jordbruket är i hög grad uppbyggt kring kooperativa företagsformer. Idag står jordbruket inför stora förändringar. Det behövs ökad forskning kring den kooperativa företagsformens möjlighet att möta den förändrade situationen. Det behövs också mer forskning kring nykooperation och dess möjlighet att växa såväl vad gäller primärproduktion som distribution och handel.

Kooperationen är också viktig i u-landssammanhang. Vi föreslår därför att 2 milj. kr. anslås för kooperativ forskning och att en professur i kooperation inrättas inom ramen för dessa medel.

Hemställen

Med hänvisning till det anförda hemställs

1. att riksdagen anslår 4 milj. kr. utöver vad regeringen föreslår till CFN för forskning kring alternativa metoder till djurförsök,

2. att riksdagen anslår 2,5 milj. kr. för omvandling av utbildningsbidrag till doktorandtjänster vid SLU,
3. att riksdagen beslutar överföra huvudmannskapet för det propedeutiska året på agronom- och jägmästarutbildningarna från skolöverstyrelsen till SLU,
4. att riksdagen beslutar anslå 2,2 milj. kr. till SLU för att täcka kostnaderna för det propedeutiska året,
5. att riksdagen anslår utöver vad regeringen föreslår 3 milj. kr. till reformer inom den grundläggande utbildningen,
6. att riksdagen för forskning kring Kooperation anslår 2 milj. kr. till SLU,
7. att riksdagen till SLU anslår 5 milj. kr. för forskning och utveckling av alternativ odling,
8. att riksdagen anslår ytterligare 2 milj. kr. till SLU för forskning och utveckling kring alternativa djurhållningssystem inom animalieproduktion,
9. att riksdagen anslår 5 milj. kr. till SLU för forskning kring naturresursernas betydelse ur rekreationshänseende.

Mot. 1989/90
Jo22

Stockholm den 20 mars 1990

Lars Werner (vpk)

Berith Eriksson (vpk)

Bo Hammar (vpk)

Ylva Johansson (vpk)

Björn Samuelson (vpk)

Lars-Ove Hagberg (vpk)

Margó Ingvardsson (vpk)

Bertil Måbrink (vpk)

Annika Åhnberg (vpk)

